

Z A P I S N I K
sa 53. sjednice
Odbora za međunarodne odnose i iseljenike
održane 15. maja 2019. godine

Sjednica je počela u 12 časova.

Sjednici je predsjedavao Andrija Nikolić, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Nada Drobnjak, dr Halil Duković, dr Dragutin Papović, Luid Škrelja, mr Ervin Ibrahimović i Miloš Nikolić. Sjednici nijesu prisustvovali članovi Odbora: Milan Knežević, Jovan Jole Vučurović, Koča Pavlović i Miodrag Lekić.

Sjednici su prisustvovali Zoran Janković, državni sekretar Ministarstva vanjskih poslova i Veselin Šuković, generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova.

Sjednici su, takođe, prisustvovali službenici Odbora: savjetnik Blagota Marunović, kao i savjetnice Dijana Mitrović, mr Vanja Čabarkapa i Iva Lakićević.

Sjednica je bila zatvorena za javnost.

Za sjednicu je jednoglasno usvojen sljedeći:

DNEVNI RED

- Usvajanje zapisnika sa 46, 47, 48, 49, 50, 51. i 52. sjednice Odbora -

1. Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova za 2018. godinu.

Prije prelaska na prvu tačku dnevnog reda predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić stavio je na glasanje zapisnike sa 46, 47, 48, 49, 50, 51. i 52. sjednice, nakon čega su navedeni zapisnici jednoglasno usvojeni.

Prva tačka dnevnog reda: Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova za 2018. godinu

Državni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova Zoran Janković, u uvodnom dijelu izlaganja konstatovao je da Izvještaj na kvalitetan način oslikava brojne aktivnosti Ministarstva u prethodnoj godini, te da bi ga mogli podijeliti na diplomatsko-politički i organizacioni ugao gledanja, koji uključuje kadrovsku problematiku, finansije i druga administrativna i tehnička pitanja.

Janković je istakao da je 2018. godina obilježena prvim efektima punopravnog članstva Crne Gore u NATO-u, te da je kao aktivna 29. članica, pokazala odgovornost i ozbiljnost da se na tom forumu susrijeće sa ozbiljnim izazovima širom svijeta. Kazao je da je Crna Gora, u komunikaciji sa svojom misijom u Briselu kao i svojim partnerima, prije svega ambasadama

država članica NATO-a u Crnoj Gori, vrlo brzo uhvatila ritam i postala jedan od ozbiljnih sudionika u rješavanju izazovnih političkih i bezbjednosnih kriza u svijetu. Prvi efekti sa kojima smo se suočili bilo je naše predsjedavanje Američko-jadranskom poveljom, od januara do decembra 2018. godine, sa organizacijom vrlo ozbiljnih susreta u Crnoj Gori na kojima su prisustvovali najviši zvaničnici zemalja članica ovog formata, kazao je Janković. Dodao je da je jedan od efekata, takođe, i bezbjednosna kontrola našeg neba, pa je tako u saradnji sa vazduhoplovnim snagama Italije i Grčke, crnogorsko nebo stavljeno pod kišobran NATO zaštite. Janković je naglasio značaj mogućnosti zapošljavanja u NATO strukturama.

Državni sekretar Ministarstva vanjskih poslova kazao je da NATO članstvo nije umanjilo ambicije Crne Gore ka evropskim integracijama. Nakon gašenja Ministarstva evropskih poslova i prelaska dijela administrativno-tehničkih poslova u Generalni sekretarijat Vlade, politički dio komunikacije sa Evropskom unijom ostao je u Ministarstvu vanjskih poslova, nažalost sa nedovoljno kapaciteta jer je taj Generalni direktorat popunjen sa svega tri službenika, naveo je Janković. Uprkos tome, kako je kazao, uspješno se izvršavaju redovne obaveze u koordinaciji sa Misijom pri EU, formiranom tako da ima naše profesionalne diplomate, ali i diplomate koji su predstavnici drugih nadležnih ministarstava, direktno uključenih u pregovaračke procese po određenim poglavljima. U 2018. godini su otvorena poglavlja 17 i 27, podsjetio je Janković.

Na polju zajedničke spoljne i bezbjednosne politike, stoprocentno smo usaglašeni sa svim stavovima Evropske unije i to se najčešće oslikava kroz restriktivne mjere koje se donose na nivou EU, kao i političkim i bezbjednosnim saopštenjima, naglasio je Janković. Istakao je značaj Berlinskog procesa, koji predstavlja vrlo značajan mehanizam rješavanja najozbiljnijih problema vezanih za infrastrukturu, energetiku, trgovinu pa i bezbjednosna pitanja.

Janković je konstatovao da, kada je riječ o multilateralnoj saradnji, Crna Gora ima sigurnu poziciju i aktivan pristup svim međunarodnim organizacijama, ističući da je donijet Zakon o restriktivnim mjerama, jedan od najozbiljnijih poslova koji su rađeni u saradnji sa Manivalom i Savjetom Evrope generalno. Crna Gora je učesnica u preko trideset regionalnih inicijativa, kazao je, posebno naglašavajući predsjedavanje naše zemlje Jadransko-jonskom inicijativom. Uspjeli smo, djelimično, da se izborimo za budućeg generalnog sekretara RCC-a pa je, s tim u vezi, izvjesno da će Igor Lukšić, do 2021. godine, biti u toj ulozi. Crna Gora je, na multilateralnom planu i u saradnji sa drugim državama, obezbijedila kvalitetno mjesto pouzdanog partnera u ozbiljnom broju zemalja, saopštio je Janković.

Na bilateralnom planu imali smo značajan broj susreta na najvišem nivou, od predsjednika države, Vlade, Skupštine kao i ministra vanjskih poslova, naglasio je. Kazao je da je proširena regionalna saradnja i međusobne posjete zemalja našeg regiona, uključujući susjedne zemlje bivše Jugoslavije, Rumuniju, Bugarsku i Tursku, te da su ulagani naponi da se, u skladu sa kapacitetima, proširi bilateralna saradnja na Izrael, Palestinu, Kanadu. Konstatovao je da je napravljen napredak u smislu širenja diplomatske mreže. Naša zemlja ima 38 diplomatskih predstavništava, ali i namjeru da se otvore predstavništva u Holandiji,

Danskoj, Bakuu kao i generalni konzulat u Istanbulu, kako bi se što više razvijali ekonomski odnosi sa Turskom i našom dijasporom, koja je tamo prilično brojna, naglasio je.

Janković je kazao da se u oblasti konzularnih poslova, Crna Gora može pohvaliti ispunjavanjem bijele liste Šengena, ističući da u preko sto zemalja može da se pođe bez viza i da je preko sto zemalja čiji državljani na isti način mogu doći u našu zemlju. U fazi je, kako je naveo, formiranje unaprijeđenog viznog informacionog sistema i u gotovo svim važnijim centrima gdje naša zemlja ima diplomatska predstavništva, pojednostavljen je sistem aplikacije za vize. Kazao je da u zemljama gdje nemamo diplomatska predstavništva Crna Gora sklapa sporazume sa drugim državama o zastupanju naših interesa, kao što su, u ovom trenutku, Srbija, Bosna i Hrvatska, a u toku su pregovori sa Italijom i Turskom. Međutim, zemlje koje nam čine te usluge uzimaju finansijski efekat od izdavanja viza, koje su nekad i ručno izrađene a, kada je u pitanju Srbija, ćirilicom napisane, pa se javlja problem u tumačenju, što iziskuje dodatne napore u ostvarivanju većeg napretka u pogledu zastupanja Crne Gore u zemljama u kojima nema diplomatsko predstavništvo. Janković je naglasio da je korak naprijed napravljen u saradnji sa počasnim konzulima, kojih ima preko pedeset, a od kojih su preko četrdeset vrlo aktivni i pomažu ne samo u ekonomskim, kulturnim i drugim oblastima u kojima je do sada to bila praksa, već i u ozbiljnim problemima kada su u pitanju hapšenja, smrtni slučajevi i drugo.

Generalni direktorat za ekonomsku diplomatiju, humanitarnu i razvojnu saradnju predstavlja novitet u našoj diplomatiji, gdje ćemo pokušati da prenesemo teret sa klasične na ekonomsku diplomatiju, istakao je Janković. Kazao je da je prošle godine završen Montenegro Investment and Business Opportunities, kojim je predstavljen čitav zbir mogućnosti koje naša zemlja pruža, uz definisanje svih uslova i nadležnih organa koji se time bave, kako bi se olakšalo investiranje stranih partnera u Crnu Goru. Kroz diplomatska predstavništva se vrši prezentacija i stalno ažuriranje tog dokumenta, koji je ocijenjen kao veoma važan za potencijalne investitore, naglasio je Janković. Dodao je i da je u okviru Direktorata, u nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova, u toku priprema za EXPO 2020 Dubai, te da se očekuje da će se, preko Ambasade Crne Gore u Abu Dabiju, napraviti ozbiljan iskorak u prezentaciji Crne Gore na tom svjetskom događaju.

U nastavku izlaganja, Janković je istakao da je Crna Gora je na kraju svog mandata korišćenja humanitarne pomoći, a na početku mandata davanja humanitarne pomoći drugim državama, te da će naša zemlja, kada budemo ušli u Evropsku uniju, morati da izdvaja 0,33% BDP-a, što će biti usmjereno na humanitarnu razvojnu pomoć, a to predstavlja ozbiljan posao za strukturu koje nema. Janković je dodao da je u toku izrada strukture kao i pravljenje strategije. Razvojna pomoć podrazumijeva i prenošenje naših znanja na druge države, koje to očekuju. Usvojen je Zakon o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći, ali struktura tek treba da se uspostavi.

Janković se osvrnuo i na uspješnost Diplomatske akademije u Beranama, Kolašinu i Podgorici. Bilo je predstavnika iz 32 države i sve veći je odaziv zemalja koje su izvan Evrope, sa afričkog kontinenta, Južne Amerike, naglasio je. Diplomatska akademija uspostavlja saradnju sa drugim diplomatskim akademijama, a već postoji i nekoliko sporazuma oko razmjene iskustava i polaznika, tako da i naše mlade diplomate sve češće idu na druge kontinente i obučavaju se, dodao je.

U završnom dijelu izlaganja, državni sekretar Ministarstva vanjskih poslova Zoran Janković, podsjetio je na odluku Vlade po kojoj Uprava za dijasporu postaje samostalni organ, ističući da je donijet novi Zakon o saradnji sa iseljenicima, na osnovu kojeg treba formirati novi Savjet. Prethodna 2018. godina bila je uspješna za Upravu za dijasporu, zaključio je.

Generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova Veselin Šuković, istakao je da je 2018. bila godina konsolidacije u svakom segmentu za koji je Generalni sekretarijat nadležan i stvaranja uslova za unapređenje rada Ministarstva. U Ministarstvu su zaposlena 243 službenika, oko sto zaposlenih je u zemlji, a oko 150 vani. Prošle godine smo imali oko petnaestak rotacija, dolazaka i odlazaka iz Ministarstva, što je, takođe, veoma zahtjevan proces, kazao je. Za taj rad ukupno je prošle godine opredijeljeno 18,6 miliona eura i po prvi put jedna petina se odnosila na samo funkcionisanje Ministarstva, a četiri petine na diplomatsko-konzularnu mrežu, kazao je Šuković. Takođe, naglasio je da su izvještaji Državne revizorske institucije bili neuporedivo pozitivniji od onih rađenih 2014. godine.

Šuković je konstatovao da postoji veliki iskorak u oblasti finansijskog poslovanja i transparentnosti, kao i da nije zabilježena zloupotreba finansijskih sredstava, te da je budžet iskorišćen po prvi put u procentu od 96%, što ukazuje na pravilno planiranje sredstava u 2017. godini. To je prepoznato od međunarodnog faktora, tako da smo dobili donaciju od Mađarske u visini od 50.000 eura, koja je iskorišćena za unapređenje IT sistema i komunikacije, naveo je Šuković.

Vršene su kadrovske smjene, poboljšana je bezbjednost poslovanja Ministarstva u tri oblasti, kako sa samom arhivom, pisanim dokumentima, u preko dvadeset DKP-a uvedena je kripto zaštita kao i provjera kadrovskih primanja, istakao je Janković, napominjući i da je, nakon 12 godina, obnovljen vozni park. Crna Gora ima 38 DKP-a, što nije dovoljno imajući u vidu da ih nema u Africi, Australiji, Indiji, Brazilu, Skandinaviji, kao i u nekim zemljama Evropske unije, kao što su Slovačka i Češka, kazao je. Predstoji nam novi proces proširenja DKP mreže, što je veoma zahtjevan posao uz velika finansijska opterećenja, što se vidi na primjeru DKP u Kopenhagenu za koje se mora izdvojiti 500.000 eura godišnje, sa najmanjim obimom finansijskih izdataka. Prošla god je predstavljala iskorak u pravom smjeru, zaključio je generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova Veselin Šuković.

Poslanik Ervin Ibrahimović pohvalio je Izvještaj koji je, kako je kazao, sveobuhvatan i čestitao Ministarstvu vanjskih poslova na stoprocentnom ostvarivanju svega planiranog kao i na 15.000 obrađenih predmeta, te istakao značaj instalacije elektronskog viznog informacionog sistema. Predstavnik Ministarstva vanjskih poslova pitao je za podatak, da li je Ministarstvo odustalo od kolokacije kao i šta misle na temu šatl diplomatije, da li se pojavljuju novi igrači, te da li evropske države, kao što su Njemačka i Francuska, mogu da zauzmu ozbiljno mjesto na tom polju. Ibrahimović je pohvalio rad Generalnog konzulata u Njujorku, uz pitanje, da li postoji način da se nagrade diplomate koje adekvatno izvršavaju svoje dužnosti, u odnosu na one koji evidentno to ne rade.

Poslanik Papović konstatovao je da je vanjska politika među najboljim segmentima državne politike, te da je zadatak države da radi na njenom unapređenju, ističući da je to mjerilo uspjeha jedne zemlje. Naveo je primjer SFRJ, koja je bila tretirana kao mala država sa veoma

velikim uticajem, koji je višestruko prevazilazio površinu njene teritorije i broj stanovnika. Papović je istakao da je to bio rezultat njene racionalne spoljne politike, koja je pronašla mjesto svoje države u tadašnjem globalnom poretku, te da je na osnovu te uspješnosti ona sebe i na unutrašnjem planu izgrađivala kao veliku državu. Kazao je da je učinak Crne Gore, od obnove nezavisnosti, sličan. Mi smo po parametrima statistike mala država, po broju stanovnika i površini teritorije, ali naš uticaj prevazilazi ove statističke podatke zato što je Crna Gora, od obnove nezavisnosti, našla svoje mjesto u globalnom poretku, kazao je Papović.

Papović je istakao da ovaj Izvještaj svjedoči da Crna Gora u multilateralnim, bilateralnim i regionalnim odnosima kao i brojnim međunarodnim inicijativama nema ni jedan problem, te da Ministarstvo vanjskih poslova na najbolji način obavlja svoj posao. Naglasio je da je Crna Gora na osnovu svoje spoljne politike u regionu, i uopšte u ovom dijelu Evrope, prepoznata kao faktor stabilnosti, što je zasluga Ministarstva vanjskih poslova, uz napomenu da ovu politiku treba da sprovodi adekvatan kadar s obzirom na činjenicu da je na redu smjena generacija.

Poslanica Nada Drobnjak istakla je da su dobri Izvještaji pokazatelj uspješnog rada, stavljajući akcenat na predsjedavanje Crne Gore A5 inicijativom, koje je iziskivalo veliki rad i trud. Zahvalila se Ministarstvu vanjskih poslova što prepoznaje važnost distribucije informacija kojima raspolaže. Kao negativan aspekt navela je nepostojanje inicijative za sastankom iz Agencije Ujedinjenih nacija koja se bavi pitanjem rodne ravnopravnosti žena iz Crne Gore.

Generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova Veselin Šuković, odgovarajući na pitanje o kolokaciji, kazao je da se nije odustalo od projekta ističući da je nedavno završen Sporazum o kolokaciji sa tadašnjom Republikom Makedonijom. Mi nemamo interes od razvijenih zemalja zapada, s obzirom na to da niko nije raspoložen da podijeli prostor, već isključivo od bivših jugoslovenskih republika, s akcentom na Sjevernu Makedoniju i Bosnu i Hercegovinu, naveo je Šuković. Međutim, Crna Gora je u međuvremenu postala članica NATO-a, što onemogućava dijeljenje prostorijsa sa zemljama koje to nisu, istakao je generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova.

Na pitanje o ocjenjivanju rada, kazao je da postoji sistem koji se stoprocentno primjenjuje. Šef DKP-a ocjenjuje rad svojih zaposlenih, a ministar rad šefova. Ako se dobije negativna ocjena, nema mogućnosti napredovanja.

Na temu smjene generacija, Šuković je kazao je da za 5-6 godina kompletna generacija diplomata ide u penziju. Pomenuo je da se sve države regiona suočavaju sa tim manje ili više, posebno Srbija, gdje se primjenjuje sistem ugovora i angažuju se iskusne diplomate. Naglasio je da je obuka najveći problem Ministarstva, te da se mora sistematičnije pristupiti tom pitanju, ističući da bolje obuke od mandata nema.

Državni sekretar Ministarstva vanjskih poslova Zoran Janković, odgovarajući na pitanje u rodnoj ravnopravnosti, istakao je da je prošle godine bilo deset žena sa mandatima ambasadora, te da je 30% zastupljenosti žena na najvišem nivou, a više od 50% u okviru diplomatske mreže i Ministarstva. Kazao je da je Ivana Pajović bila predsjedavajuća UN

žena, te da je možda mogla dati veći doprinos da kroz tu funkciju animira učešće žena, te da će ta sugestija biti prihvaćena za naredni period.

Obavljanje poslova u naše ime imamo uglavnom u obavljanju konzularnih poslova, dok u političkom dijelu to nije slučaj, kazao je Šuković, odgovarajući na pitanje u vezi sa šatl diplomatijom. Postoji prepoznavanje naših partnera u odnosu na određeno pitanje, kada članica Evropske unije ponudi svoju ulogu u nekom, od našeg interesa, važnom projektu. Imamo partnere koji su spremni da u naše ime istaknu crnogorsku kandidaturu, crnogorsku ideju i da okupe kritičan broj države koji će to podržati, istakao je Šuković. Dodao je da Ministarstvo vanjskih poslova, u saradnji sa Ministarstvom nauke, ima ozbiljan projekat održive tehnologije za Jugoistočnu Evropu. Sa određenim ciljem, pronalazimo uticajne zemlje Evrope i tražimo da nas zastupaju u takvim projektima, kazao je Šuković.

Kada je u pitanju ocjena diplomata, šefovi diplomatskih predstavništava, kreiraju se na nivou šefova država, u kojem učestvuje i predsjednik Skupštine, pa se u tom dijelu ne usuđujemo da ocjenjujemo šefove diplomatskih predstavništava, jer je često puta proizvod političkog dogovora da li će državu zastupati lice koje će imati ozbiljan politički uticaj u određenoj zemlji, ili oni koji su iz dijela struke, što je najčešće slučaj kada su u pitanju multilateralne organizacije, naglasio je Šuković. Prilikom raspisivanja konkursa, kako je kazao, izuzetno se vodi računa o tome da li je lice dobilo pozitivnu ocjenu, da li je završen diplomatski ispit kao i znanje stranih jezika.

Janković je konstatovao da Plan optimizacije, donešen na nivou Vlade, ide u prilog rješavanju pitanja smjene generacija. Ministarstvo ima solidnu strukturu na nivou I, II, III sekretara, što je početni nivo, ali nedovoljnu strukturu na nivou savjetnik I, savjetnik i ministar savjetnik, koji bi, za par godina, trebalo da preuzmu najodgovornije i najveće funkcije, kazao je Janković, naglašavajući da se postupak ubrzava kroz mogućnost vanrednog napredovanja.

Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić, konstatovao je da je Izvještaj detaljan, sistematičan, te da je obuhvatio sve cjeline koje su važne za vanjskopolitičko djelovanje jedne države, kako u tehničkom, tako i u diplomatsko-konzularnom aspektu. Kazao je da vanjska politika male zemlje mora posebno da bude senzitivna prema krupnim političkim procesima, koji se odvijaju na globalnom planu, kao i da je to jedna od ključnih komponenti koja vanjsku politiku Crne Gore čini uspješnom i koja je izdvaja u odnosu na svoje susjede u regionu, naglašavajući veliku zaslugu Ministarstva vanjskih poslova. Do velikih ciljeva vanjske politike dolazi se onda kad na unutrašnjem planu poboljšamo život naših građana, a to je prostor u okviru kojeg možemo dodatno da radimo u budućnosti, kazao je Nikolić. U perspektivi, treba insistirati na kvalitetnom kadru, ne samo u smislu visokostručnih referenci, već i besprekorne lojalnosti svojoj državi, zaključio je predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić.

Članovi Odbora za međunarodne odnose i iseljenike su jednoglasno (sa sedam glasova „za“) podržalo Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova u 2018. godini.

Nakon iscrpljenog dnevnog reda, sjednica je završena u 13:30 časova.

SEKRETAR ODBORA
mr Jasmin Bojadžić

PREDSJEDNIK ODBORA
Andrija Nikolić